

Suomalainen muottiteollisuus

Tuula Höök - Tampereen teknillinen yliopisto

Muotteja valmistetaan eri tavoin organisoituneissa yksiköissä. On yrityksiä, jotka ovat keskittyneet yksinomaan muotteihin: muottien valmistukseen ja suunnitteluun tai pelkästään muottien suunnitteluun. Osa muottivalmistuksesta tapahtuu ruisku- tai painevalimon muottiosastolla. Osa paine- tai ruiskuvalimoista valmistaa itse suunniteltuja merkkituotteita (Oras, Abloy) ja muotteja pelkästään niille. Osa ruisku- ja painevalimoista toimii alihankkijoina, joilta saa kokonaistoimituksen - muottisuunnittelun, muotin ja valmiit ruisku - tai painevaluvalutuotteet.

Ruiskuvalumuotteja tehdään yleisesti ruiskuvalimon yhteydessä toimivalla muottiosastolla. Painevalumuottien valmistus osana painevalimon toimintaa ei ole Suomessa yhtä tavallista. Kaikki suomalaiset painevalimot ostavat muottinsa alihankkijoilta. Painevalimot osallistuvat suunnitteluun, mutta koneistusta heillä ei ole. Muualla Euroopassa painevalimoiden muottiosastoja on.

Tilanne ulkoistetun muotinvalmistuksen suhteen on sekä hyvä että huono. Huonona puolena on, että ei itse pysty vaikuttamaan alan kehittymiseen. Alihankkijan kanssa on myös työläämpää neuvotella - varsinkin, jos alihankkijan toimipiste sijaitsee kaukana. Hyvänä puolena on, että voi rauhassa keskittyä ydinliiketoimintaansa eli valamiseen ja kehittää sitä. Muotinvalmistuksen kehittäminen on iso ja haastava työ, joka kuluttaa resursseja.

Suomalaisia muotinvalmistusyrityksiä ja osastoja on väitetty liian pieniksi. Ohjelmisto- ja konekanta ei ole riittävän tehokkaassa käytössä. Usein käy niin, että joko oma tuotanto ei pysty työllistämään muotinvalmistusyksikköä riittävästi tai sitten töitä on johonkin kapasiteettiyksikköön, esimerkiksi jyrsinkoneelle liikaa.

Muotinvalmistusliiketoimintaa on siirtynyt Suomesta halvemmän työvoiman maihin Aasiaan, esimerkiksi Kiinaan. Suomessa on kuitenkin useita isoja yrityksiä, joilla on aktiivista tuotekehitystoimintaa. Nämä yritykset tarvitsevat Suomeen yhteistyökumppaneita, jotka pystyisivät viemään läpi tuotekehitysprojektia protosarjaksi tai ensimmäisiin tuotantosarjoihin asti. Toiminnan haasteena on massavalmistuksen puuttuminen. On vaikea kehittää muotin suunnitteluosaaminen sille tasolle, että pystyisi olemaan tuotekehitysprojekteissa apuna, jos jokapäiväinen muottiliiketoiminta puuttuu.